

Pressmeddelande

Stockholm 2009-11-17

Inte enbart a-kassa

Arbetslösheten stiger samtidigt som ersättningen från a-kassan har försämrats. Många har även rätt till andra ersättningar. Men kraven för att kvalificera sig är ofta höga. Speciellt svårt är det för ungdomar som ännu inte är etablerade på arbetsmarknaden.

Det skriver Institutet för Privatekonomi, Swedbank, i rapporten "Ersättning vid arbetslöshet". De flesta prognosmakare tror att arbetslösheten kommer att bli runt eller över 11 procent under 2010 och 2011. Samtidigt har flera olika åtgärder bidragit till att ersättningarna i den allmänna arbetslöshetsförsäkringen har minskat. Men det finns även andra ersättningar som en arbetslös kan ha rätt till.

Avtalsförsäkringar – offentligt anställda bäst ut

För en stor del av dem som är etablerade på arbetsmarknaden finns sedan tidigare rätten till ersättning via avtal eller kollektivavtalade försäkringar, men villkoren skiljer sig åt markant. De som på kortast tid kan kvalificera sig för ersättningar från avtalsförsäkringen är personer som arbetar inom staten. Där krävs det ett års tillsvidareanställning för att få rätt till ersättning. De som är anställda inom kommun och landsting har möjlighet till längst utbetalningsperiod.

Den tredje typen av ersättning vid arbetslöshet är inkomstförsäkringar. Under senare tid har det blivit allt vanligare att fackförbund inkluderar inkomstförsäkringar i medlemsavgiften och merparten av medlemmarna i fackförbunden har idag en sådan försäkring. Det är även möjligt att teckna en privat inkomstförsäkring. Innan man tecknar en sådan försäkring är det viktigt att man undersöker vilket skydd som man redan har. Enligt lag får den totala arbetslöshetsersättningen inte överstiga 80 procent av den tidigare lönen under de 200 första ersättningsdagarna. För de följande 100 dagarna är begränsningen 70 procent av tidigare lön. Om man redan har ett skydd som ger den nivån på arbetslöshetsersättningen blir den privata försäkringen värdelös.

Arbetslöshetsersättningar vid sidan om den allmänna har blivit vanligare.

- Det kan bero på att ersättningen i den allmänna försäkringen har sänkts och samtidigt minskat i förhållande till löneutvecklingen i samhället, säger Kristian Örneelius, privatekonom på Swedbank. Högsta ersättningen skulle behöva höjas med 30 procent för att kompensera för löneökningarna sedan 2002.

Om en i familjen blir arbetslös

Institutet för Privatekonomi har gjort en budget för en barnfamilj boende i villa med två barn, fyra och sex år. Om den förälder som har den högsta lönen blir arbetslös och enbart har ersättning från den allmänna arbetslöshetsförsäkringen så sjunker inkomsterna avsevärt. Familjens ekonomi hamnar på minus med nästan 2 900 kronor varje månad. Tillkommer ersättningar från avtals- och inkomstförsäkring ser bilden betydligt ljusare ut. Se tabell 1 i bilagan.

- Därför är det mycket viktigt att se över det skyddsnät man har och vad man behöver komplettera med, konstaterar Kristian Örneelius.

Ung och arbetslös – vad gäller?

Särskilt drabbade av den snabbt stigande arbetslösheten är ungdomar som ofta är de första som förlorar sina jobb när arbetsmarknaden viker. Problemet för ungdomar är i första hand inte nivån på arbetslöshetsersättningen utan att kvalifikationstiderna är långa.

- För att så snabbt som möjligt kunna uppfylla kvalifikationskraven är det därför viktigt för ungdomar som får jobb att de direkt ansluter sig till en arbetslöshetskassa. När arbetslösheten väl är ett faktum är det för sent, säger Kristian Örneelius.

För den som däremot inte tidigare har haft något jobb blir det svårt att klara en egen ekonomi. Utöver möjligheten till ersättning från a-kassa finns det ersättningar för ungdomar som är kopplade till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. En åtgärd som finns specifikt för dem som är 18 till 24 år är jobbgaranti för ungdomar. De som deltar i programmet har rätt till antingen aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. De ersättningarna är dock på en mycket låg nivå. Se tabell 2.

En betydande andel i åldersgruppen 20-24 år har svårt att försörja sig och blir hänvisade till kommunernas försörjningsstöd. I riket totalt är andelen åtta procent. De regionala skillnaderna är stora, men i vissa kommuner uppgår andelen till så mycket som 20-25 procent.

– Mina råd till den som vill få så bra skydd som möjligt vid arbetslöshet är att vara med i en a-kassa, se till att ha en inkomstförsäkring, egen eller genom facket, och att ha uppfyllt arbetsvillkoret före högskolestudier, säger Kristian Örneelius.

Rapporten "Ersättning vid arbetslöshet" ger en helhetsbild av vilka ersättningar som är möjliga att få och vad som krävs för att kvalificera sig för dem. Därutöver presenteras beräkningar av nivåerna på de olika ersättningsformerna och hur ett typhushåll kan påverkas av att gå från sysselsättning till arbetslöshet. Ett speciellt avsnitt diskuterar ungdomars situation och deras möjligheter till att få olika ersättningar vid arbetslöshet.

För ytterligare information:

Swedbank.se/privatekonomi

Kristian Örneelius, tfn: 08-585 916 38, 076-790 1638

Ylva Yngveson, tfn: 08-585 916 04, 070-200 1245

Tabellbilaga

Tabell 1 Budget för en barnfamilj boende i villa, två barn fyra och sex år

	Lön	A-kassa	A-kassa och kompletterande ersättningar
Lön 1	30 000		
Lön 2	15 800	15 800	15 800
A-kassa		14 960	14 960
Avtalsersättning			6 360
Inkomstförsäkring			2 680
Barnbidrag	2 200	2 200	2 200
Skatt	-11 460	-7 610	-10 040
Summa inkomster	36 540	25 350	31 960
Boende	11 680	11 680	11 680
Barnomsorg	1 260	920	1 190
Bil	2 670	2 670	2 670
Övriga levnadsomkostnader	13 100	12 960	12 960
Summa utgifter	28 710	28 230	28 500
Kvar	7 830	-2 880	3 460

Tabell 2 Ersättningar till ungdomar som inte arbetar

Ersättning	Brutto	Efter skatt
Studiebidrag	1 050	1 050
Utvecklingsersättning*	1 056 / 2 948	1056/2 948
A-kassa/Aktivitetsstöd**	7 040	5 460
Försörjningsstöd***	2 800	2 800
Studiemedel	7 820	7 820

*Utvecklingsersättningen är olika beroende på ålder och utbildning. Se avsnittet Andra stöd till ungdomar.

** Avser högsta grundbeloppet.

*** Utöver beloppet i tabellen ersätts utgifter som är kopplade till bostaden.